WIKIPEDIA

Wazirwola

El **wazirwola** (en pastún, وزیر واله o **Waziri** (en pastún, وزیری), ye un dialeutu centro-oriental del idioma pastún, que se fala en Paquistán, principalmente na rexón Waziristán, pero tamién nel distritu estremeru de Bannu y en delles partes del vecín distritu de Tank. Igualmente, tamién se fala en delles provincies d'Afganistán, cercanes a la frontera con Paquistán, como Paktika, Jost y Paktia.

Esti dialeutu ye bien similar a otros dialeutos vecinos del pastún, como'l urgun, faláu na parte oriental de Paktika, o como'l dialeutu de Bannu. Difier significativamente, tantu n'aspeutos fonéticos, como gramaticales y léxicos, del pastún estándar, que toma como base la fala de les ciudaes de Kandahar, Kabul y Peshawar:

- Les vocales [a], [ɑ], [o] y [o] del pastún normativu pasaron a [ɑ], [o], [i] y [y] respeutivamente, de manera que [paʂto] pronúnciase [pɑɕte] in Waziristán.
- Ye característicu del waziri que los fonemes [ʃ] y [ʂ], xuntu colos sos homólogos, [ʒ] y [ʐ], evolucionaren a [ɕ] y [ʑ].
- Dende'l puntu de vista léxicu tamién s'aprecien peculiaridaes. Por casu, la pallabra estándar pa "neñu" en pastún ye "هلک" [halək]. En waziri, sicasí, apenes s'emplega y sustitúyese por "وړکی" [weɻkai], que significa lliteralmente "pequeñu". Pa dicir "un mizcu", emplégase la pallabra "ləshki" [ləɕki], en llugar del estándar "لږ" [ləʐ]. El pronome موږ ([muʐ] o [mung]), que significa "nós" pronúnciase [el mioʑ] en waziri.

De la mesma, dientro del wziri hai pequeñes diferencies de pronunciación ente unes tribus y otres (por casu, los fonemes [t͡s] y [d͡z] pueden evolucionar a [s] y [z], o inclusive a [t͡ʃ] y [d͡ʒ]), pero son diferencies mínimes que nun afecten a la comunicación ente unos y otros. Esto nun torgar, sicasí, que delles tribus de Waziristán, como los Mahsuds o los Dawari, nun se refieran al dialeutu que falen col nome de "wazirwola" o "waziri", sinón que lo designen a partir del nome de la so propia tribu (*Maseedwola* y *Dawarwola*, respeutivamente).

El waziri, al igual qu'otros munchos dialeutos del pastún, escarez de tradición lliteraria. Por ello, los sos falantes, cuando quieren escribir daqué, tienen de recurrir al pastún normativu de les ciudaes enriba mentaes, les vecines Kabul, Kandahar y Peshawar.

Fuentes

- Linguist List (http://multitree.org/codes/pst-wac)
- John Gordon Lorimer: *Grammar and Vocabulary of Waziri Pashto* (1902).
- Rozi Khan Burki. "Dying Languages; Special Focus on Ormuri" (http://www.khyber.org/publications/016-020/ormuri.shtml), publicáu en *Pakistan Journal of Public Administration". Volume 6. Nº. 2*. Avientu de 2001.

Sacáu de «https://ast.wikipedia.org/w/index.php?title=Wazirwola&oldid=2497273»

La última edición d'esta páxina foi el 17 set 2019, a les 15:07.

El testu ta disponible baxo la Llicencia Creative Commons Reconocimientu/CompartirIgual 3.0; puen aplicase otres cláusules más. Llei les condiciones d'usu pa más detalles.